

MONDIAAL BURGERSCHAP: JONG VERSUS OUD?

Een terugkerend onderwerp in het publieke debat is de breed gedeelde bezorgdheid over het gebrek aan betrokkenheid van de huidige generatie jongeren. Door twee recente onderzoeken van NCDO naar mondiaal burgerschap onder jongeren (12 tot 18 jaar) en onder volwassenen (18 jaar en ouder) met elkaar te vergelijken, kan er worden gekeken hoe het is gesteld met de mondiale betrokkenheid van jongeren in Nederland. Hoe verhouden volwassen en jongeren zich ten opzichte van elkaar als het gaat om mondiaal burgerschap? Worden principes als gelijkwaardigheid, wederzijdse afhankelijkheid en gedeelde verantwoordelijkheid net zo breed gesteund door jongeren als door volwassenen?

Verskil in gedrag?

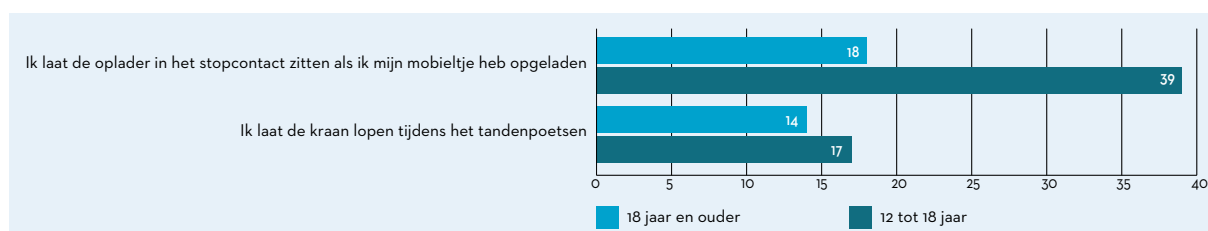
Bij het begrip mondiaal burgerschap staan de individuele bijdragen van mensen aan de leefbaarheid van de wereld centraal. NCDO onderscheidt in de twee onderzoeken verschillende soorten gedragingen die verbonden zijn aan duurzaamheid van de natuur of samenleving. Dit gedrag varieert van recycling en afvalreductie tot het doneren van geld aan goede doelen en vrijwilligerswerk.

Het blijkt dat jongeren in het algemeen iets minder vaak dit gedrag vertonen dan volwassenen. Zo gaan jongeren bijvoorbeeld minder zuinig om met energie en water en gaan zij minder verantwoord om met afval. Ook eten ze vaker vlees. Deze verschillen zijn echter niet heel groot.

Het grootste verschil tussen jongeren en volwassenen kan worden gevonden in het zoeken en delen van informatie over wereldproblemen. Jongeren volgen veel minder vaak nieuws over problemen in de wereld via televisie, radio of krant. Waar driekwart van de volwassenen zegt dit zeer geregeld te doen, is dit onder de jongeren slechts een derde. Opmerkelijk is verder dat deze zogenoemde internetgeneratie ook beduidend lager scoort op het volgen van nieuws via internet. Het is dus niet alleen een afkeer van traditionele media dat hen afzijdig houdt, maar een minder grote interesse voor de wereldproblematiek in het algemeen.

Verskil in kennis?

Naast minder interesse voor de wereldproblematiek is ook de kennis van jongeren op gebied van mondiale



Figuur 1 Zuinig met water en energie (% vaak of (bijna) altijd).

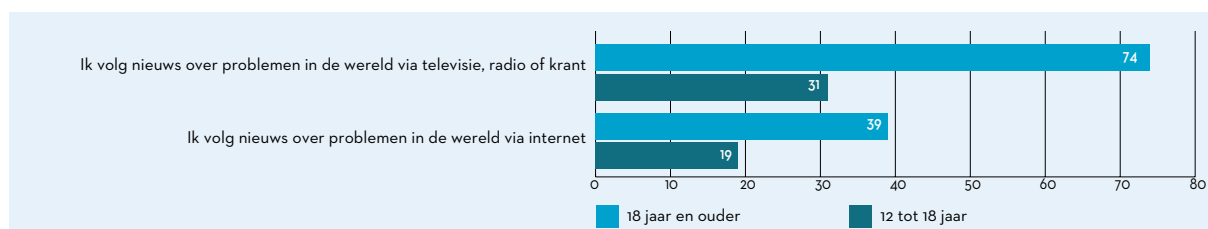
vraagstukken iets lager dan die van volwassenen. Van de negen vragen worden er door de jongeren gemiddeld vijf goed beantwoord, tegenover zes bij de volwassenen. Ondanks een iets lager kennisniveau geldt dus ook voor de jongeren dat er meer goede dan slechte antwoorden worden gegeven. Jongeren weten vooral minder vaak politieke vragen goed te beantwoorden dan volwassenen. Op de vraag over onderwijsparticipatie van meisjes scoren de jongeren juist opvallend beter.

Kennis van mondiale vraagstukken is van belang omdat dit het bewustzijn kan vergroten en zo ook mogelijk gedrag kan beïnvloeden. Uit de analyses in beide publicaties blijkt inderdaad dat kennis van mondiale vraagstukken een deel van de verschillen in mondiaal burgerschap gedrag kan verklaren. Zowel jongeren als volwassenen met meer kennis vertonen vaker aan mondiaal burgerschap gerelateerd gedrag dan jongeren en volwassenen met een lager kennisniveau.

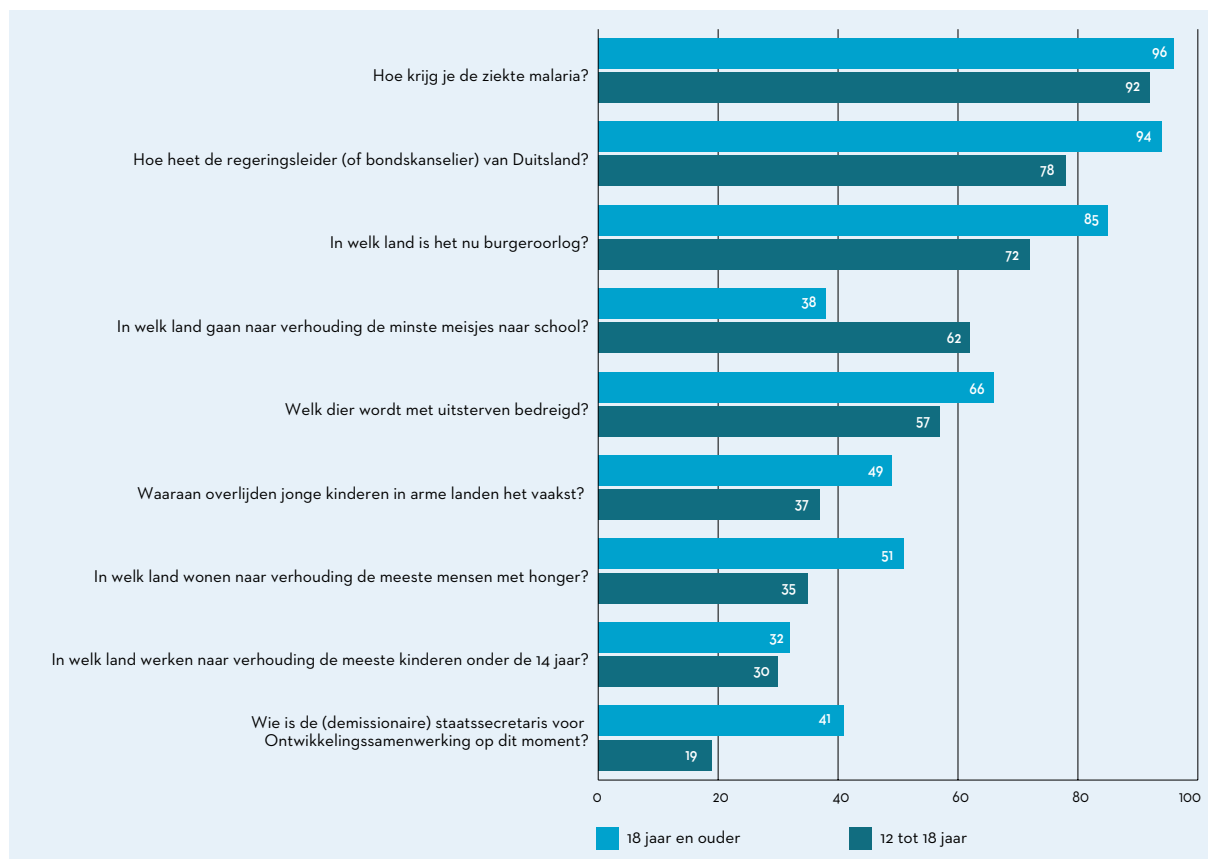
Verschil in principes?

NCDO onderscheidt drie principes waarvan wordt verondersteld dat zij gerelateerd zijn aan mondiaal burgerschap: gelijkwaardigheid van mensen, het besef van wederzijdse afhankelijkheid en het nemen van gedeelde verantwoordelijkheid voor het oplossen van mondiale vraagstukken.

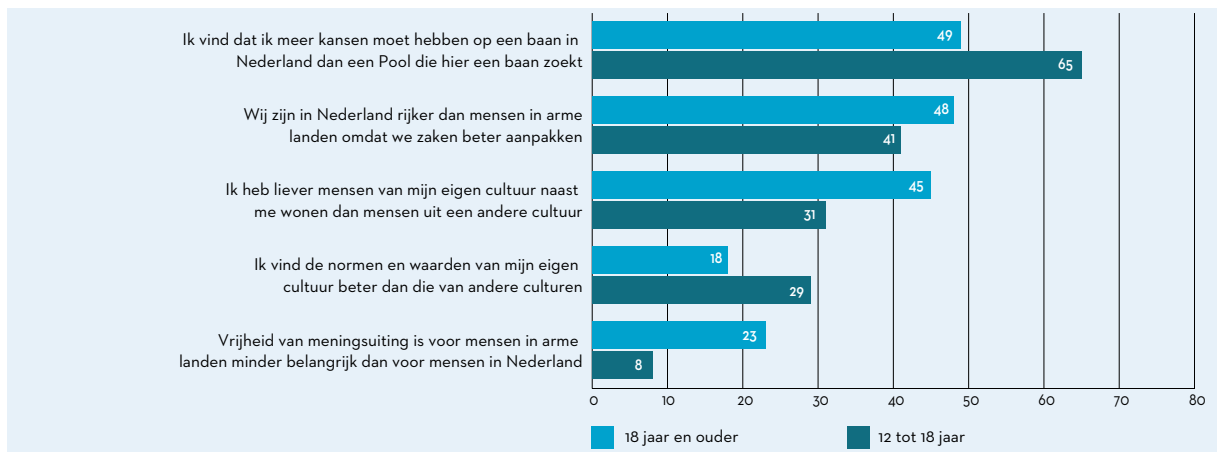
Onder beide groepen worden deze drie principes breed gesteund. Toch zijn er ook verschillen te vinden tussen jongeren en volwassenen. Jongeren zijn minder vaak dan volwassenen overtuigd van het principe van gelijkwaardigheid van mensen. Zo vindt bijna een derde van de jongeren de normen en waarden van zijn eigen cultuur beter dan die van andere culturen. Van de volwassenen is een vijfde het hier (helemaal) mee eens. Twee derde van de jongeren vindt bovendien dat een Nederlander meer kans moeten hebben op een baan dan een Pool die hier een baan zoekt. Onder de volwassenen is de helft het met deze stelling eens.



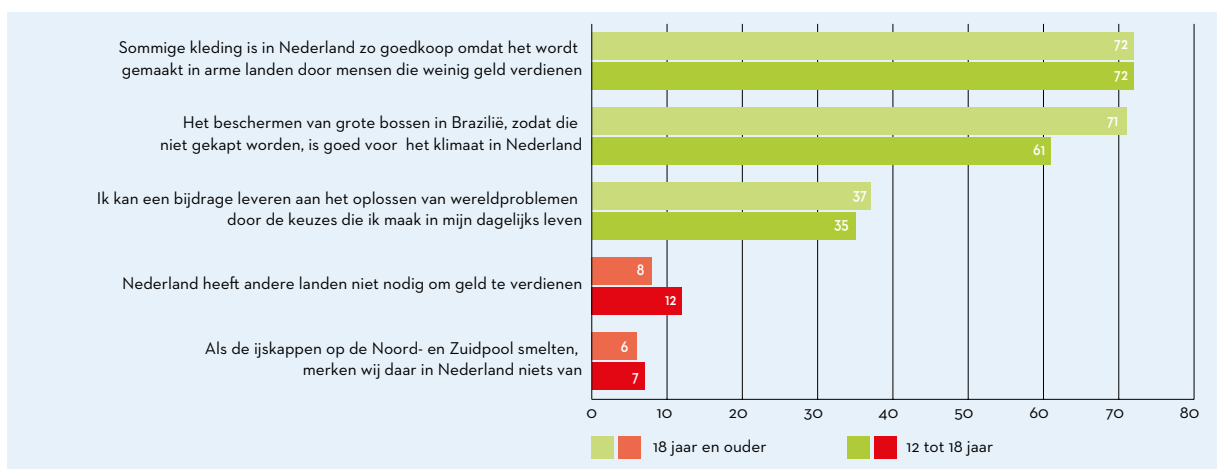
Figuur 2 Informatie zoeken (% vaak of (bijna) altijd).



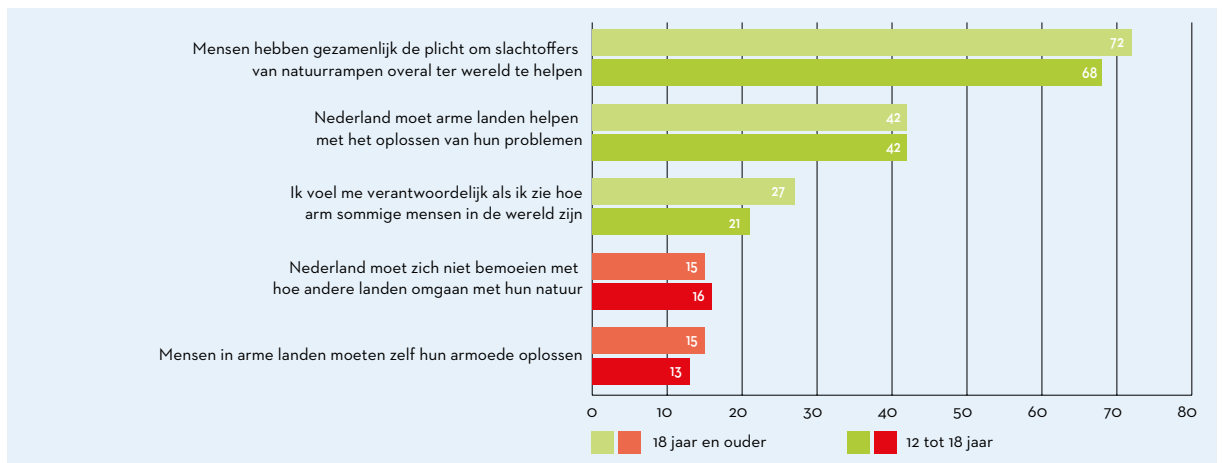
Figuur 3 Percentage goede antwoorden op kennisvragen.



Figuur 4 Gelijkwaardigheid (%) (helemaal) mee eens).



Figuur 5 Wederzijdse afhankelijkheid (%) (helemaal) mee eens).



Figuur 6 Gedeelde verantwoordelijkheid (%) (helemaal) mee eens).

Volwassenen ondersteunen iets vaker de stellingen met betrekking tot wederzijdse afhankelijkheid in vergelijking met jongeren.

Ook hebben volwassen Nederlanders een iets groter besef van gedeelde verantwoordelijkheid in vergelijking met jongeren onder de 18 jaar.

Verschil in kenmerken?

Met behulp van zogenoemde regressieanalyses is geprobeerd een profielschets te maken. Wie zijn het die zich gedragen als mondiaal burger? Welke persoonskenmerken kunnen verschil in gedrag verklaren?

Jongeren en volwassen die vaker aan mondiaal burgerschap gerelateerd gedrag vertonen, hebben

een vergelijkbaar profiel. Zowel bij jongeren als bij volwassenen zijn het met name de hoger opgeleiden en degenen die meer belang hechten aan altruïstische waarden die zich het vaakst gedragen als een mondiaal burger.

Hierbij moet echter worden opgemerkt dat het verklarende vermogen van deze persoonskenmerken voor jongeren kleiner is. Waar persoonskenmerken vier procent van de verschillen tussen jongeren in gedrag kunnen verklaren, is dat bij de volwassenen veertien procent. Jongeren hebben dus een minder uitgesproken profiel dan volwassenen. Dit kan worden verklaard doordat de levensomstandigheden van deze groep zich nog moeten uit kristalliseren. Jongeren hebben hun school nog niet voltooid en de meesten verdienen nog geen eigen inkomen. In de loop van het leven ontstaan er dus duidelijkere verschillen tussen (groepen) mensen, die verschillen in gedrag beter kunnen verklaren.

In beide publicaties wordt verder aangetoond dat de drie principes inderdaad samenhangen met mondiaal burgerschap. Zowel voor jongeren als volwassenen geldt dat degenen die de principes meer ondersteunen ook vaker mondiaal burgerschap gedrag vertonen. Voor jongeren is de mate van aanhang van het principe van gelijkwaardigheid het meest bepalend, onder volwassenen is dit de ondersteuning van het principe van gedeelde verantwoordelijkheid.

Conclusie

Jongeren gedragen zich in het algemeen minder vaak als een mondiaal burger dan volwassenen. Dit verschil is echter niet groot. Ook worden zowel door jongeren als door volwassenen de drie principes van gelijkwaardigheid, gedeelde verantwoordelijkheid en wederzijdse afhankelijkheid breed gesteund. Hoewel de jongeren (en volwassenen!) zich nog bewuster zouden kunnen gedragen, geven deze publicaties dus geen directe aanleiding om ons zorgen maken over de inzet en betrokkenheid van de huidige generatie jongeren. Het grootste gevonden verschil tussen jongeren en ouderen is de mate van interesse in de wereldproblematiek. Deze interesse zal echter zeer waarschijnlijk toenemen met het ouder worden en daarmee zal ook het kennisniveau stijgen.

Het mondiale bewustzijn zou ook al op jongere leeftijd actief kunnen worden gestimuleerd door middel van onderwijsactiviteiten. Gezien de samenhang tussen kennis en gedrag (zoals uit deze publicaties blijkt) zou dit uiteindelijk ook het mondiaal burgerschap onder

jongeren kunnen bevorderen. Een extra voordeel hiervan is dat er op deze manier jongeren uit alle geledingen worden bereikt, ongeacht hun achtergrond of interesse. Door bijvoorbeeld ook lager opgeleide jongeren en jongeren die geen goed voorbeeld van huis uit mee krijgen meer wereldwijd te maken op gebied van mondiaal burgerschap, kan het potentieel onder jongeren alleen maar worden vergroot.

Meer lezen?

Heeft u vragen of opmerkingen over dit onderzoek of wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuw onderzoek, neem dan contact op met NCDO via onderzoek@ncdo.nl.

Bronnen

Carabain, C., van Gent, M., Boonstoppel, E. (2012). *Nederlanders & Mondiaal Burgerschap 2012*. Amsterdam: NCDO.

Gent, M. van, Goede, I. de, Boonstoppel, E., & Carabain, C. (2012). *Jongeren & Mondiaal Burgerschap 2012*. Amsterdam: NCDO.

Over NCDO

NCDO is het Nederlandse kennis- en adviescentrum voor burgerschap en internationale samenwerking. NCDO voert onderzoek uit, geeft trainingen en stimuleert de meningsvorming over mondiale thema's door publicaties te verzorgen en de discussie op gang te brengen.



Deze onderzoekssamenvatting is een uitgave van NCDO, oktober 2012.
NCDO, Postbus 94020, 1090 AD Amsterdam, tel +31 (0)20 568 87 55
onderzoek@ncdo.nl, www.ncdo.nl